

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра історії України

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ , мова викладання – українська
Викладач	Філінюк Анатолій Григорович , завідувач кафедри історії України, доктор історичних наук, професор, (03849) 2-50-57; 067-264-98-76 ПІБ, посада, контактні телефони (за згодою)
Профайл викладачів	http://histua.kpnu.edu.ua/anatolii-hryhorovych-filiniuk/
E-mail:	afilinyuk@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	Дайте посилання на курс в системі, наприклад, https://moodle.kpnu.edu.ua/enrol/index.php?id=436
Консультації	Групові щотижня за графіком кафедри історії України, індивідуальні – в другій половині кожного робочого дня

2. Анотація до курсу

Навчальний курс «**ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**» є важливою частиною нормативного циклу навчальних дисциплін загальної підготовки аспірантів. Предметом навчальної дисципліни є вивчення законодавчих і нормативно-правових актів, комплексу вимог, принципів, методів, засобів і прийомів, які дозволяють організаційно правильно, логічно та послідовно вибудовувати роботу аспірантів з виконання освітньо-наукової програми і здійснення наукового дослідження, пов'язаного зі здобуттям наукового ступеня доктора філософії з обраної галузі наук.

Курс представляє собою складову частину цілісної загальної підготовки аспірантів усіх спеціальностей на третьому (освітньо-науковому рівні), що передбачає набуття ними здатності і готовності розв'язувати комплексні завдання в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності.

Це витікає з системного розуміння предмета організації наукової діяльності, яка включає в себе:

1) поглиблення і закріплення знань про НДР як про чітко організований комплекс дій, спрямований на отримання нових знань, котрі розкривають суть процесів, явищ у природі, суспільстві з метою їх використання в практиці;

2) знання і навички аспірантів організувати, організовувати, організуватися та організовуватися на основі встановлених законодавчих і нормативно-правових актів, прийнятих правил і норм, накопиченого досвіду для планомірного, послідовно спрямованого виконання освітньо-професійної програми та досягнення визначених мети і завдань зі здобуття наукового ступеня доктора філософії відповідної галузі наук;

3) розуміння та усвідомлення необхідності зосередження, мобілізації, спрямування, налагодження, належного впорядкування своєї діяльності заради позитивного кінцевого результату, починаючи від прийняття рішення про вступ в аспірантуру і вибору і затвердження

теми дисертаційного дослідження й до успішного захисту виконаної роботи та отримання диплому доктора філософії;

4) врахування аспірантами власних психологічних, вольових, етичних і естетичних особливостей (*заінтересованості, емоційності, інтуїції, уявлень, задоволеності тощо*) як важливої передумови результативної наукової діяльності.

Дисципліна вивчається на освітньо-кваліфікаційному рівні підготовки фахівця – доктора філософії з галузей наук у першому семестрі першого року навчання на денній і заочній формах навчання. Складається з двох змістових модулів (блоків), які містять теоретичну і практичну частини.

На вивчення аспірантами навчальної дисципліни «**Організація наукової діяльності**» відводиться 180 годин / 6 кредитів ECTS для аспірантів усіх спеціальностей, у тому числі 30 годин лекційних і 30 годин практичних занять і 120 годин самостійної роботи на денній формі навчання та 12 годин лекційних і 12 годин практичних занять й 156 годин самостійної роботи на заочній формі навчання. Лекції обсягом 30 годин покликані дати систематичний виклад основних наукових понять і категорій курсу, а практичні заняття (30 годин) – забезпечити оволодіння характеристиками, оцінками і можливостями основних видів наукової діяльності аспіранта, застосування прийнятих у системі наукової діяльності законодавчих і нормативно-правових актів, принципів, норм, правил, засобів і прийомів провадження наукової діяльності, пов'язаної з виконанням освітньо-наукової програми, навчального плану та індивідуального плану підготовки й захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі науки.

Самостійна робота аспірантів (120 годин для денної і 156 годин заочної форм навчання) включає не тільки підготовку до практичних занять із кожної теми, а й виконання творчих наукових завдань з обраних для дослідження тем дисертацій, що передбачає закріплення знань та умінь планувати, здійснювати пошук, накопичення, аналіз, структурування і використання джерел у наукових повідомленнях, доповідях, статтях, дисертації; аналіз і характеристику наукових публікацій з обраної теми, проведення самостійних міні-досліджень і вироблення особистої готовності, продуктивної дослідницької поведінки, пошукової активності, стійкого прагнення до творчого наукового пошуку, навичок цілеспрямованого, послідовного, систематичного виконання своїх обов'язків, оптимізації власної дослідницької роботи задля забезпечення високої результативності і професійного функціонування на всіх етапах реалізації освітньо-професійної програми, підготовки й захисту дисертації.

3. Мета та цілі курсу

Мета забезпечити аспірантів стійкими знаннями теоретичних основ, головних проблем технології та організації науково-дослідної діяльності, формування у них навичок використання теоретичних концепцій і методологічного інструментарію в науково-дослідній роботі та оформленні різних типів історичних наративів (тези, доповідь, повідомлення, стаття, дисертація).

Завдання при вивченні навчальної дисципліни **Організація наукової діяльності** полягають в:

- озброєнні аспірантів сучасними знаннями та вміннями організаційного забезпечення підготовки й захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії з обраної спеціальності;
- засвоєнні ними основних понять, термінів і категорій правильної та результативної організації виконання освітньо-наукової програми і наукових досліджень, концепцій, теоретичних підходів і процедур реалізації досліджень за профілем обраної спеціальності;
- ознайомленні кожного аспіранта з найновішими теоретичними та методично-практичними підходами і порадами реалізації наукових досліджень від першого дня навчання в аспірантурі і до захисту дисертації й отримання диплома доктора філософії в галузі наук;
- закріпленні у майбутніх докторів філософії з обраної галузі наук стійких навичок і умінь організації роботи з опублікованими джерелами, архівними документами й матеріалами, науковою і навчальною літературою та їх застосування у дослідницькій роботі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти повинні:

Знати:

- сучасний понятійно-категоріальний апарат відповідної науки; значення, мету, функції та структуру організаційної складової НДР;
- поняття про науку, наукову діяльність, її види, форми, систему підготовки, функції, мету, завдання навчання в аспірантурі, атестації наукових і науково-педагогічних кадрів;
- сутність і комплекс вимог до наукового дослідження, його класифікацію, види, форми, науковий і науково-прикладний результат;
- форми та засоби узагальнення наукових результатів;
- специфіку форм і змісту наукових документів, логічні засоби зв'язку, техніко-орфографічні правила їх оформлення та уніфікації;
- особливості підготовки наукових публікацій, характеристики теоретичних підходів, принципів, методів і прийомів наукових досліджень;
- структуру, логіку і систему вимог до дисертаційної роботи;
- види та композиційну побудову наукових текстів: тез, наукових статей, і за результатами наукового дослідження, монографій;
- культуру наукової мови і науковий етикет;
- технології презентації наукових текстів;
- вимоги щодо доброчесності, порядку і процедури захисту дисертацій на здобуття наукового доктора філософії.

Вміти:

- організовувати власну науково-дослідницьку діяльність;
- вибирати в залежності від цілей і завдань принципи і методи дослідження конкретних тем з урахуванням досягнень вітчизняної та зарубіжної науки;
- раціонально використовувати доцільні наукові методи пізнання;
- працювати з текстами наукової, навчально-дидактичної, джерелознавчої та історіографічної літератури з метою виявлення й використання у своєму дослідженні важливого теоретичного та фактографічного матеріалу в контексті актуальної проблематики;
- писати наукові тексти (реферат, тези, повідомлення, доповідь, стаття, дисертація);
- логічно й аргументовано вибудовувати наукову новизну, особистий внесок у розробку проблеми та обґрунтовувати практичне значення результатів дослідження;
- структурувати і оформляти результати наукового дослідження;
- презентувати та захищати результати наукових досліджень у встановленій формі.

Володіти:

- технологіями планування та розробки наукового дослідження, збору, систематизації, обробки, використання в дослідженні теоретичного і фактичного матеріалу;
- здатністю до набуття, використання та оновлення наукових знань, навичок і умінь у відповідній галузі науки;
- прийомами роботи над науковим текстом (есе, тези, стаття, дисертаційна робота);
- вміннями структурувати та оформляти текстові варіанти результатів кінцевої наукової продукції;
- поняттями та засобами авторського права;
- навичками застосовувати інформацію про гранти, конкурси.

4. Формат курсу

Навчальний курс «**Організація наукової діяльності**» – нормативний, є органічною частиною компоненту загальних навчальних дисциплін професійної підготовки. Стандартний, обсягом 180 годин (6 кредитів), у тому числі 30 годин лекцій, 30 годин практичних занять і 120 годин самостійної роботи аспірантів для денної форми навчання та 12 годин лекцій, 12 годин практичних занять і 156 годин самостійної роботи – на заочній формі навчання. Завершується складанням заліку. Призначений окремо для денної та заочної форм навчання.

5. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у аспірантів таких компетентностей:

Інтегральної – здатність розв’язувати комплексні проблеми в галузі професійної, в тому числі дослідницько-інноваційній діяльності в галузі освіти/педагогіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальних компетентностей:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Знання та розуміння предметної області (педагогіки) та розуміння професійної діяльності.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями в галузі освіти.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою.
- Застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, пошуку та критичного аналізу інформації.
- Управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.

Фахових компетентностей спеціальності:

- Поглиблення теоретичної загальноуніверситетської та фахової підготовки.
- Здатність самостійно збирати, опрацьовувати, узагальнювати та всебічно аналізувати інформацію про педагогічні явища та процеси.
- Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Набуття/вдосконалення навичок написання та оформлення результатів наукових робіт у вигляді тез, статей, доповідей, посібників тощо
- Здатність до продукування нових ідей у розв’язанні комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності.
- Здатність брати участь в організації науково-педагогічної роботи профільної кафедри, знати та розуміти принципи її організації (розподіл функціональних обов’язків, розподіл педагогічного навантаження, місце кафедри у системі науково-дослідної роботи факультету й університету тощо).

Прогнозовані результати вивчення навчального курсу:

- Демонструвати ефективну науково-пошукову діяльність; організувати, проводити та оформляти результати науково-педагогічного дослідження; використовувати результати наукової роботи в процесі удосконалення практики професійної освітньої діяльності.
- Застосовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації даних.
- Діяти в команді, організувати ефективну міжособистісну взаємодію.
- Демонструвати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих у виданнях різного рівня.
- Вміти доступно, на високому науковому рівні доносити сучасні наукові знання та результати досліджень до професійної та непрофесійної спільноти.
- Застосовувати знання, засоби та технології професійно-педагогічної комунікації для встановлення сприятливого соціально-психологічного клімату, вирішення

міжособистісних конфліктів в освітній сфері та презентації наукового тексту науковим стилем мовлення.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	Усі спеціальності	Усі спеціальності
Рік навчання/ рік викладання	Перший /2019-2020	Перший/2019–2020
Семестр вивчення	перший	перший
нормативна/вибіркова	нормативна	нормативна
Кількість кредитів ЄКТС	6 кредитів ЄКТС	6 кредитів
Загальний обсяг годин	180 год.	180 год.
Кількість годин навчальних занять	60 год.	24 год.
Лекційні заняття	30 год.	12 год.
Практичні заняття	30 год.	12 год.
Семінарські заняття	0 год.	0 год.
Лабораторні заняття	0 год.	0 год.
Самостійна та індивідуальна робота	120 год.	156 год.
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

7. Пререквізити курсу

Навчальна дисципліна «**Організація наукової діяльності**» завершує теоретичну і практичну підготовку аспіранта, спрямовану на реалізацію завдань з підготовки та захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі обраної науки. Її вивчення опирається на базові знання, здобуті на магістерському рівні, передусім під час вивчення навчальних курсів «Теорія і методологія історії» та «Методика наукових досліджень» і низки спецкурсів професійного спрямування. Оскільки навчальна діяльність аспіранта пов'язана з виконанням освітньо-наукової програми і підготовкою кваліфікаційної роботи доктора філософії з обраної галузі науки, яка є індивідуальним, самостійним науковим дослідженням на актуальну, теоретично і практично важливу тему, то засвоєння знань і формування навичок і умінь під час вивчення дисципліни найбільш ефективно реалізується в контексті обраної теми дослідження.

У процесі засвоєння курсу робиться акцент на міждисциплінарні зв'язки, враховуючи що до вступу в аспірантуру майбутні фахівці рівня доктора філософії вже засвоїли низку навчальних дисциплін. Поглиблення знань про логіку процесу наукового дослідження, технологію, інформаційне, психологічне та етичне забезпечення наукової діяльності, теоретичні підходи, принципи, методи дослідницької роботи передбачено реалізовувати через призму оптимізації і належної результативності наукових досліджень, котрі активно використовуються в сучасній науці. Тому навчальна робота з аспірантами має чітке практичне спрямування й передбачає осмислене розуміння всього масиву інформації та кожного елемента організації дослідницької діяльності.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання спеціального програмного забезпечення, крім загальнозживаних програм і операційних систем. Під час навчального процесу (лекцій і практичних занять) передбачено використання мультимедійної дошки, комп'ютера, ноутбука та авторських презентацій навчальних тем.

9. Політика курсу

Вивчення навчального курсу «**Організація наукової діяльності**» шляхом проведення лекційних і практичних занять, які є обов'язковими для кожного аспіранта або виконання ними індивідуальних завдань щодо засвоєння всього обсягу його завдань за допомогою окремих консультацій, вивчення пропущених занять та особистих відповідей в усній або письмовій формі із занесенням у журнал відповідних оцінок. Крім того, передбачено практику періодичного індивідуального і перехресного усного опитування, виконання практичних індивідуальних і самостійних завдань. При цьому робиться акцент на дотриманні аспірантами норм професійної етики, наукової доброчесності і недопущення будь-якого прояву плагіату, самоплагіату, фальсифікації чи фабрикації.

Викладач подає особистий приклад щодо дотримання академічної доброчесності, передбачає і орієнтує в цьому аспірантів із допомогою обов'язкового: а) посилання на використані літературу і джерела; б) дотримання вимог законодавства і нормативно-правових актів України про авторське право і суміжні права; в) надання достовірної інформації про сучасні підходи до технології та організації наукових досліджень, джерел використаної інформації та власну науково-педагогічну діяльність; г) контроль за дотриманням академічної доброчесності; д) виключно об'єктивного оцінювання результатів навчання.

У межах своїх можливостей буде здійснюватись контроль за дотриманням аспірантами академічної на наукової доброчесності через: а) з'ясування, чи навчальні завдання виконувались ними самостійно; б) уточнення посилань на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, інтерпретацій, точок зору, висновків тощо; в) дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; г) володіння достовірною інформацією про результати власної навчальної і наукової діяльності; формування вмінь і навичок пошуку, накопичення й використання наукової інформації.

Особлива увага приділяється методичному забезпеченню з допомогою опорних лекцій, посібників, методичних рекомендацій, надання списку рекомендованої літератури, зокрема через надання доступу до електронної бази даних кафедри, використання мультимедійних презентацій, довідково-інформаційних інтернет-джерел та ін.

автоматично переводяться у нуль балів і враховуються при підрахунку середнього арифметичного показника балів;

– виконання індивідуальних завдань (проводиться історіографічний пошук наукової літератури з теми кандидатської дисертації і захищається у формі письмового аналізу), які оцінюються від 3 до 5 балів;

– виконання самостійної роботи (визначається мета, завдання, предмет, об'єкт, географічні межі та хронологічні рамки обраного дослідження – представляється в комп'ютерному або текстовому варіантах), що оцінюється від 3 до 5 балів.

При оцінюванні навчальних досягнень аспіранта враховується:

– рівень оволодіння науковими поняттями, термінами, принципами; знанням теоретичних і практичних підходів, концепцій, технологій і операцій здійснення на фаховому рівні наукового дослідження;

– рівень умінь групування (класифікації) теоретичного і фактичного матеріалів за вказаними ознаками, розкриття причинно-наслідкових у дослідженні;

– рівень оволодіння практичними вміннями та навичками роботи з науковою літературою та історичними джерелами;

– обґрунтування важливості і можливостей власного інструментарію щодо оптимального проведення дослідження та оформлення його результатів..

Таблиця нарахування балів за 100-бальною шкалою

Лекційні заняття	20 балів
Семінарські заняття	30 балів
Виконання індивідуальних завдань	5 балів
Виконання самостійної роботи	5 балів
Складання іспиту	40 балів
Разом	100 балів

Навчальні досягнення студентів оцінюються за критеріями:

Рівні навчальних досягнень	Оцінка за заліковою шкалою	Критерії навчальних досягнень студентів
I. Відмінний (90-100 балів)	Зараховано (А)	Аспірант (аспірантка) засвідчує набуті всебічні і глибокі знання в галузі організації наукових досліджень для вирішення нової навчально-наукової проблеми; може вільно та аргументовано висловлювати власні судження; виявляє розуміння суті, змісту і особливостей застосування теоретичних підходів, принципів і методів наукового дослідження; спираючись на навчально-методичну літературу та широку історіографічну та джерельну базу; порівнює і систематизує дані окремих елементів технології та інструментарію наукового дослідження; уміє виокремити проблему і визначити шляхи її розв'язання
II. Добрий (75-89 балів)	Зараховано (В, С)	Аспірант (аспірантка) добре володіє вивченим матеріалом з навчальної дисципліни «Організація наукових досліджень» й послідовно і логічно відтворює та використовує набуті знання за аналогією; дає правильне визначення ключових понять; демонструє вміння аналізувати на їх основі наукову літературу та джерела; визначає причинно-наслідкові зв'язки між явищами, подіями, фактами; узагальнює окремі факти і формулює висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ; називає дві-три позиції наукової літератури по темі; використовує історичні документи як джерело знань; аналізує зміст історичної карти. Однак допускає певні неточності.
III. Задовільний (62-74 бали)	Зараховано (Д, Е)	Аспірант (аспірантка) самостійно відтворює фактичний матеріал навчального курсу; визначає окремі ознаки історичних понять «теоретичний підхід», «принцип», «метод»; стисло характеризує фундаментальні, загальнонаукові і конкретно-історичні принципи і методи; встановлює з їх допомогою послідовність подій; показує розуміння і вміння використовувати їх для виконання власного наукового дослідження за темою магістерського проекту та оформлення його результатів у текстовому варіанті. Проте його відповідь має істотні недоліки.
IV. Незадовільний (до 62 балів)	Не зараховано (F, X)	Аспірант (аспірантка) відтворює незначну частину навчального матеріалу, виявляє слабку здатність висловлювати системні думки і тлумачення, називає лише декілька принципів і методів, схематично розкриває їхні можливості щодо реалізації наукового дослідження; вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так – ні»; може кількома реченнями розповісти про систему здійснення наукового дослідження. Але загалом його відповідь має суттєві помилки і прогалини.